

POKOJ A DOBRO

KATOLICKÝ ČASOPIS
FARNOSTI MARKUŠOVCE

03
2026

JÚL

28. ROČNÍK

ZALOŽENÉ 1999

Pevné stĺpy Katedrály v Ostrihome, foto: Peter Lazor

250 ROKOV
**SPIŠSKEJ
DIECÉZY**

6 | Rozlúčka s kňazmi   18 | Bodka pred prázdninami   20 | Poklady z minulosti

MILÍ ČITATELIA!

Foto: Peter Lazor

Rozlúčili sme sa s kňazmi

Aj touto cestou – prostredníctvom nášho časopisu Pokoj a dobro - sa chceme rozlúčiť s našimi kňazmi, ktorí 30. júna 2026 ukončili svoje pôsobenie vo farnosti Markušovce.

Dp. Štefan SALOKA
farár

a dp. Vladimír FEDOREK
farský vikár

Ďakujeme im za svedectvo ich kňazstva a želáme im,

aby naplňali svoju misiu v nových farnostiach tak, aby všetko, čo budú zamýšľať a konať, slúžilo na chválu Boha, na spásu ľudí a pre dobro spoločnosti.

Zároveň im ďakujeme za všetky príspevky, ktoré ochotne a s láskou písali pre náš spoločný časopis. Stali sa jeho neodmysliteľnou súčasťou.

Pán Boh odmeň!
Pax et bonum!

MONIKA HODNICKÁ |
ŠÉFREDAKTORKA
monika.hodnicka@gmail.com

NA CESTE DO HLBÍN

3. časť

Ak sa nám podarilo preskúmať svoje srdce, priznať si a pomenovať si niektoré emócie, a teda sme sa v pravde pozreli na svoj život, potrebujeme nadviazať na tento krok ďalším. Skúsme sa inšpirovať samotným Ježišom.

Keď prišiel Ježiš na túto zem, rozhodol sa zariskovať a na šírenie radostnej zvesti evanjelia si vybral hrstku nedokonalých ľudí. Nazývali ich jeho učeníkmi. Ak túžime po duchovnom raste, potrebujeme sa dostať do Ježišovej školy – stať sa jeho učeníkom. Učeníci s Ježišom trávili čas, počúvali jeho slová, zažívali s ním každodenné činnosti, ale zároveň boli svedkami jeho zázrakov. Skrátka s ním budovali vzťahy. **Základom celého duchovného rastu je mať s Ježišom naozaj blízky priateľský vzťah.** A ten je možné budovať len spoločne stráveným časom – modlitba, adorácia, čítanie Božieho slova, účasť na svätej omši, prijímanie sviatostí, čítanie duchovnej literatúry, počúvanie, hranie a spev duchovných piesní, rozjímanie, pôst, ticho a vnútorné načúvanie... Možno sa nám zdá, že na duchovný rast stačí plniť si náboženské povinnosti. Modlíme sa, chodíme do kostola, snažíme sa vyhýbať hriechu. Naša duša však potrebuje viac než len plnenie si „*duchovných povinností*“.

Psychológ René Spitz vo svojich pozorovaniach detí v dojčenských ústavoch zistil znepokojujúcu skutočnosť. Hoci mali deti zabezpečenú stravu, hygienu a zdravotnú starostlivosť, mnohým chýbal pravidelný osobný kontakt, objatie a láskavá pozornosť. Následky boli vážne – deti sa menej usmievali, stávali sa apatickými, zaostávali vo vývine, častejšie ochoreli a niektoré dokonca zomreli. Výskum ukázal, že pre zdravý rast nestačí iba starostlivosť o telo; človek potrebuje aj blízkosť, vzťah a lásku. Podobne je to aj v duchovnom živote.

Ak sa viera stane iba súborom povinností, pravidiel, či naučených modlitieb bez osobného vzťahu s Bohom, naša duša môže postupne chradnúť. Modlitba sa totiž nemeria počtom slov ani dĺžkou času, ktorý pri nej strávime. Je predovšetkým stretnutím s Bohom, pred ktorým môžeme byť úplne úprimní. Môžeme mu zveriť svoje radosti, sklamania, neistoty i položiť otázky. Môžeme mu povedať, že necítíme jeho blízkosť, že nevieme ako ďalej, alebo naopak ďakovať za krásne chvíle, ktoré sme prežili. Práve v takejto otvorenosti sa rodí skutočný

vzťah. Tak ako dieťa rastie v atmosfére lásky a blízkosti, aj naša duša rastie vo vzťahu s Bohom. **Každá úprimná modlitba sa stáva priestorom, v ktorom do nášho srdca prúdi prameň Ducha Svätého a oživuje našu dušu.** Ježiš sa pravidelne utiahol do samoty, kde sa úprimne modlil. Pretože vedel, že zdrojom jeho sily je vzťah s Otcom. Obnovoval toto spojenie a čerpal z neho silu pre svoje poslanie.

Predtým, než Ježiš začal svoje verejné účinkovanie, bol pokrstený v Jordáne. Otvorilo sa nebo, zostúpil z neho Duch Svätý ako holubica a zaznel Otcov hlas: „*Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie.*“ (Mt 3, 17) Ježiš ešte nevykonával žiadne zázraky ani nezomrel na kríži, a predsa dostáva jasné potvrdenie, že je hlboko milovaný nebeským Otcom len pre to, kým je. Táto láska sa stáva základom jeho identity a prameňom toho, ako sa na seba pozerá. Rovnako aj pre nás je poznanie identity Božieho dieťaťa jedným z najdôležitejších pilierov zdravého duchovného života. Keď zakoreníme svoju hodnotu v Božej láske a prijatí, získavame pevný základ, na ktorom môžeme budovať svoj život. Práve z tejto istoty pramení schopnosť prijať a milovať samých seba takých, akí naozaj sme. Boh totiž nevytvoril iba naše telo. Vyformoval aj naše vnútro, vložil do nás jedinečnú osobnosť, myšlienky, sny, túžby, talenty, dary i temperament. Zasial do nás semienka nášho skutočného „ja“. Vďaka nim sme autentickí a neopakovateľní. Preto je dôležité poznávať nielen svoje vlastnosti a povahové črty, ale aj to, ako sa na nás pozerá Boh. Poznanie seba samého nám pomáha pochopiť, akí sme, no Boží pohľad nám odhaľuje, či sme. Až keď spojíme tieto dve roviny – pravdu o tom, akí sme, a pravdu o tom, či sme – môžeme rásť v zdravej identite a vnútornej slobode. Tieto slová však môžu znieť ako pekná teória alebo frázy, ktoré sme už veľakrát počuli. Boh však nechce, aby pravda o našej identite zostala iba v našej hlave. Túži, aby sa stala skúsenosťou nášho srdca. Preto neodmietne nikoho, kto ho o to bude prosiť. Ak je pre teba zatiaľ ťažké uveriť, že si jeho milované dieťa,

AKTUÁLNA TÉMA

MATKA VERNÉHO ĽUDU

Vatikánske Dikastérium pre náuku viery publikovalo dôležité objasnenie v oblasti mariánskej úcty. Pápež Lev XIV. dňa 7. októbra 2025 schválil novú doktrínálnu nótu s názvom „*Mater populi fidelis (Matka verného ľudu)*“, ktorej hlavným zámerom je chrániť integritu katolíckeho učenia a zdôrazniť, že každý aspekt úcty k Panne Márii musí v konečnom dôsledku smerovať k Ježišovi Kristovi a jeho spásnosťnej úlohe. V kontexte dnešnej doby, charakterizovanej častokrát nekontrolovaným šírením teologických nepresností na sociálnych sieťach, prichádza Cirkev s dokumentom, ktorý v sebe zahŕňa biblické základy a patristickú tradíciu. Hlavným cieľom je vysvetliť, prečo titul „*Matka verného ľudu*“ predstavuje kľúč k pochopeniu Máriinej úlohy v Cirkvi. Zároveň však tento dokument s dogmatickou prísnosťou poukazuje na niektoré tituly Panny Márie, ktoré mohli narušiť harmóniu kresťanských právd. Je to dokument zásadného významu pre pochopenie a prežívanie viery, najmä čo sa týka nášho vzťahu k Panne Márii. Čitatelia v ňom nájdu odkazy na biblické učenie, históriu, kultúru a teológiu. Na druhej strane poukazuje na niektoré sporné názory a nedorozumenia, ktoré môžu v konečnom dôsledku viesť k odklonu od zdravej katolíckej doktríny. Nestačí sa vrúcne modliť treba sa modliť aj v súlade s našou katolíckou vierou a učením Cirkvi.

Pri úvahách o mariánskych tituloch dokument pripomína kľúčovú teológiu milosti a príhovoru. Zdôrazňuje absolútny primát Boha v jeho príchode k ľudstvu a konania v ňom. Prináša jasné rozlíšenie medzi vhodnými a nevhodnými titulmi Panny Márie. Svätá stolica sa kriticky vyjadrila k titulu „*Prostredníčka všetkých milostí*“ a s konečnou platnosťou odmietla titul „*Spoluvykupiteľka*“. Hlavným dôvodom je to, že tieto označenia môžu vyvolávať u veriach zmätok a zatieňovať jedinečné a nenahraditeľné Kristovo prostredníctvo dokument sa opiera o biblickú a patristickú argumentáciu, aby podčiarkol, že Panna Mária všetky milosti prijíma od Boha a nie je ich nezávislým zdrojom. Mária nie je nezávislou postavou, ale jej význam je úplne odvodený od jej Syna. Tieto veci je potrebné zdôrazniť kvôli zdravej a pravej mariánskej

úcte. V liste Timotejovi čítame: „*Je jeden Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi, človek Kristus Ježiš, ktorý sa vydal ako výkupné za všetkých*“ (1Tim 2, 5-6). Dokument sa v tomto kontexte podčiarkuje jediné Kristovo prostredníctvo, ktoré je exkluzívne. Máriina úloha je teda úlohou materinského príhovoru a príkladu jej hlbokkej viery, ktorá nás inšpiruje a posilňuje na ceste ku Kristovi.

Dokument Matka verného ľudu vyzdvihuje skutočnosť, že Mária neukazuje na seba, ale plní úlohu sprostredkovateľky, ako to bolo aj na svadbe v Káne Galilejskej. Mária podnecuje úctu patriacu Kristovi. Nesprávne pochopenie Máriinej účasti na diele spásy môže viesť k deformácii celého vykupiteľského poriadku. Práve preto sa doktrínálna nóta kriticky stavia k titulu „*Spoluvykupiteľka*“. Hoci sa tento termín v dejinách ojedinele objavil, Druhý vatikánsky koncil ho odmietol z hlbokých dogmatických a pastoračných dôvodov.

V kontraste k spomínanej problematickej terminológii nóta zvlášť odporúča a vyzdvihuje tituly „*Matka verného ľudu*“ a „*Matka veriach*“. Mária tu nevystupuje ako postava stojaca nad ľudom, ale ako tá, ktorá kráča s ľudom. Na jednej strane ide o to, aby sa predišlo akémukoľvek náznaku, že vykúpeniu. Ktoré vykonala Ježiš Kristus, niečo chýba, akoby bolo nedostatočné. Na druhej strane, s odkazom na cirkevný realizmus, v myšliach veriach často vzniká teologický zmätok: ak je Mária Spoluvykupiteľkou, znamená to, že jej život a spolupráca boli v kontexte našej spásy priam nevyhnutnou podmienkou pre naplnenie samotného vykúpenia. Vystáva tu, ale otázka, v čom presne by mala spočívať Máriina spolupráca na vykúpení, keď všetko, čo Ježiš Kristus vykonal, je v plnosti postačujúce na dielo vykúpenia,

Dokument „*Mater populi fidelis*“ v žiadnom prípade nepredstavuje nejaké umenšenie a redukciu mariánskej úcty, ale potvrdzuje pravdy o jej postavení v dejinách spásy. Mária ako Kristova matka predstavuje trvalú spoluprácu s milosťou, na ktorej má účasť ako prvá vykúpená.

ŠTEFAN SALOKA, FARÁR |

NA CESTE DO HLBÍN

pokračovanie zo strany 3

pros Pána, aby ti zjavil, kto si pre neho. On sám najlepšie pozná tvoju skutočnú identitu a túži ti ju postupne odhaliť.

Keď však začneme objavovať svoju identitu Božieho dieťaťa, veľmi rýchlo narazíme na hlasy, ktoré sa ju budú snažiť spochybniť. Ohrozujú ju predovšetkým tri silné pokúšenia, pričom každé svojím spôsobom kričí: „Božia láska nikdy nebude dostatočná! Nie si hodný lásky. Nie si dosť dobrý.“ Prvé pokúšenie upriamuje našu pozornosť na výkon. Núti nás myslieť si, že sme tým, čo robíme. Čo si dosiahol? Preukázal si, že si použiteľný? Čomu sa venuješ? Väčšina z nás sa cíti byť hodná lásky len vtedy, ak sme dosiahli určité úspechy v práci, v rodine, v škole, v Cirkvi, vo vzťahoch. Ak to tak nie je, viac sa snažíme, naháňame sa, utahujeme sa do seba a upadáme do depresie, pretože sa za seba hanbíme alebo preto, lebo z našich ťažkostí viníme iných. Druhé pokúšenie nás nabáda k tomu, aby sme sa zameriavali na majetok – sme tým, čo máme. V našej kultúre sa úspech meria veľkosťou majetku. Kto má najviac peňazí? Kto má najkrajšie telo? Kto má najpríjemnejší život? Naša sebahodnota sa často odvíja od toho, na akej pozícii pracujeme, koľko zarábame a podobne. Tretím pokúšením je zakladanie si vlastnej identity na názore ostatných – som to, čo si o mne myslia iní. Čo povedať či nepovedať pri určitom rozhovore? Povieť tomu človeku, že ma zranil? Akú kariéru si zvolím? Naša mienka o sebe samých prudko rastie, keď počujeme komplimenty, a rúca sa, keď sme kritizovaní. **Skutočná sloboda však prichádza vtedy, keď sa zbavíme potreby vyzeráť pred inými vždy dobre, pretože spoznáme, že sme hodní lásky a sme dobrí.** Pretože naša hodnota stojí na Božej láske, ktorá nás predchádza, prijíma a nesie, nie na úspechoch, výkone, či názoroch ostatných.

Duchovný rast nie je cestou za dokonalým výkonom ani neustálou snahou niečo Bohu dokazovať. Je to predovšetkým cesta návratu k pravde o tom, kým sme. Každý deň sa môžeme znova rozhodnúť odvrátiť svoj pohľad od výkonu, majetku či mienky druhých a obrátiť ho na Boha, ktorý nám neprestáva hovoriť: „Si moje milované dieťa.“ Možno tejto pravde dnes veríš len rozumom. Možno ju ešte nedokážeš prijať srdcom. Nevadí. Pokračuj v hľadaní Boha, trávi s ním čas a dovol mu, aby postupne premieňal tvoje zmýšľanie. Tak ako sa učenci učili poznávať Ježiša deň po dni, aj ty môžeš krok za krokom objavovať, kto si v jeho očiach. **Duchovný rast nie je o tom, že sa stávame niekým iným, ale o tom, že sa postupne stávame tým, kým nás Boh od začiatku zamýšľal.**

PETRA KLUČÁROVÁ |

Z FARSKEJ KRONIKY

Rubrika, v ktorej vám chceme prinášať zaujímavosti z našej farnosti, ktoré boli kedysi zapísané do našej farskej kroniky. Založil ju v roku 1940 vtedajší pán farár Ján Skrak. Do kroniky, nazývanej aj HISTORIA DOMUS, zapisoval zaujímavosti až do čias nástupu socializmu. Z obdobia totality tam nie je nič napísané. Obnova prišla až v deväťdesiatych rokoch nariadením pána biskupa Františka Tondru. V roku 1997 sa stal farárom v Markušovciach Mons. Ján Duda, ktorý nadviazal na historickú tradíciu v Markušovciach. Dúfame, že zápisky z našej histórie vám spríjemnia čítanie nášho časopisu.

Dňa 9. januára 1944 Slovenská katolícka mládež (SKM) z Tepličky predstavila divadelnú hru v Markušovciach v sále hostinca Štefana Mikolaja s názvom „Až lipa zakvitne“. Predstavenie bolo dobré a účasť veriacich bola hojná. V januári prišli do Markušoviec aj misionári zo Spoločnosti Božieho slova z kláštora zo Spišského Štiavniku, aby predstavili dojemný misijný film „Ria Roga“. Pre veľký záujem bol tento film premietaný trikrát. Vstupné bolo dobrovoľné a šlo na podporu misií.

Nedeľa 30. januára 1944 bola na žiadosť biskupského zboru Slovenska vyhlásená za nedeľu „Katolíckej mládeže“. Program bol tento: v sobotu sv. spoveď mládeže a spoločné sv. prijímanie pri nedeľnej sv. omši. V nedeľu večer boli ešte v budove školy prednášky na tému „O živote našich slovenských predkov“. Prednášku mali pani učiteľky Rozália Malingierová a Anna Vartovníková. Vo februári sa konala výročná schôdza Jednoty katolíckych žien za účelom zostavenie pracovného programu na rok 1944. Dňa 13. mája sa v kostoloch čítal pastiersky list biskupov Slovenska „o vojnových poškodencoch“ a na želanie sv. otca pápeža Pia XII. bola prevedená podomová zbierka pre vojnových poškodenecov. Vyzbieralo sa 4.677 Sk.

Dňa 21. mája popoludní bola slávnosť „Slovenskej rodiny“. Prednášal miestny farár o katolíckej rodine. V nedeľu 25. júna z nariadenia biskupského zboru bol usporiadaný „Deň katolíckej ženy“. Konal sa v sále Štefana Mikolaja ako akadémia s programom. Program nacvičovala pani učiteľka Anna Vartovníková.

Dňa 2. júla šla z Markušoviec procesia na Mariánsku horu do Levoče.

ŠTEFAN SALOKA, FARÁR |

(Pôvodný zápis vdp. Jána Skraka bez gramatickej korektúry)

AKTUÁLNA TÉMA

ROZLÚČKA S KŇAZMI

Milí naši duchovní otcovia, dovoľte, aby sme Vám v mene všetkých našich farníkov z Markušoviec, Tepličky aj Lieskovian úprimne poďakovali za Vašu obetavú službu v uplynulých rokoch.

Dobrý kňaz je darom z nebies. Takýmto darom ste boli pre nás aj Vy.

Milý pán farár, boli ste nám vzorom vo svojej pevnosti a zároveň láskavosti. Ak by sme mohli vyzdvihnúť len jedno poslanstvo, ktorým sa Kristus vo Vás zrkadlil, boli by to jeho slová: „*Pokoj vám! Nebojte sa!*“ Boli ste nám skutočným pokojom a istotou v čase Vášho duchovného pôsobenia medzi nami.

Milý pán kaplán, v Biblii je radosť spojená s Ježišom vykreslená ako hlboký, trvalý stav duše, ktorý nezávisí od vonkajších okolností. Myslíme, že ak by sme vo Vás mohli prečítať len jeden z Ježišových odkazov, vybrali by sme si práve tento druh radosti, ktorou žijete. Vaše slová sa toľkokrát dotkli našich sŕdc.

A práve v tomto Roku svätého Františka si ešte viac uvedomujeme, že ste medzi nami boli tým, o čo prosí jeho známa modlitba: „*Pane, učiň ma nástrojom svojho pokoja.*“ Tam, kde bolo treba prinášať pokoj, prinášali ste pokoj. Tam, kde bolo potrebné povzbudiť, vlievali ste nádej. Tam, kde bolo treba rozdávať úsmev a radosť, rozdávali ste ich plnými priehrštiami.

Čo nás farníkov azda najviac potešovalo, bolo porozumenie medzi oboma našimi kňazmi. Pokojná

a priateľská atmosféra sa od Vás rozšírila na celú našu farnosť, čoho hmatateľným dôkazom bol aj tretí ročník Dňa farnosti. Boli ste pre nás svedectvom, že bratstvo nie je len krásne slovo, ale spôsob života.

Lúčime sa predovšetkým s vďačnosťou. Ďakujeme Bohu, že Vás poslal práve k nám a ďakujeme aj Vám, že ste sa mu dali použiť ako nástroje jeho pokoja a radosti.

Na Vašich ďalších cestách Vám vyprosujeme pevné zdravie, veľa síl, trpezlivosti a neustálu ochranu Panny Márie. Nech Vaša práca vždy prináša hojnú úrodu a nech Vás všade sprevádza to, čo ste prinášali aj nám – pokoj a radosť.

Nech sa vo Vašom živote stále naplňujú slová svätého Františka: „*Lebo v dávaní dostávame, v odpúšťaní nachádzame odpustenie a v umieraní sebe samým sa rodíme pre večný život.*“

Ďakujeme Vám, že ste sa medzi nami stali nástrojmi Božieho pokoja a zo srdca Vám vyprosujeme, aby Vás Boh robil takýmito nástrojmi aj na miestach, kam Vás teraz posielal.

VERONIKA ŠEBESTOVÁ
ZUZANA VRONČOVÁ |

Foto: Zuzana Vrončová

NÁZOR PSYCHOLÓGA

SYNDRÓM ZAVĎAČOVANIA SA

Pomôcť, vypočuť, poslúžiť či podporiť druhého sú prirodzené prejavy lásky a priateľstva. Niekedy sa však za prehnanou ochotou skrýva strach z odmietnutia, túžba po uznaní alebo obava niekoho sklamať. Psychológia tento jav označuje ako **people pleasing**, syndróm zavďačovania sa alebo syndróm dobrého dievčaťa a dobrého chlapca.

Pustovňa Carceri, Assisi, foto: Peter Lazor

Nadmerná potreba vyhovieť druhým pôsobí ako altruizmus alebo nezištnosť, ale v skutočnosti môže človeka priviesť k vyčerpaniu, frustrácii a strate vlastnej identity. Pokiaľ je niekto people pleaser, uprednostňuje potreby, želania a očakávania iných pred svojimi vlastnými. Nejde pritom o obyčajnú láskavosť či ochotu pomôcť. Rozdiel spočíva v motivácii. Kým zdravá pomoc vychádza zo slobodného rozhodnutia, pri people pleasingu človeka často poháňa strach z konfliktu, odmietnu-

tia alebo straty priazne druhých. Preto hovorí „áno“ aj vtedy, keď by chcel povedať „nie“. Často sa prejavuje ako súhlas s čímkoľvek, čo blízka osoba povie, od jednoduchej voľby večerného programu až po svetonázory. Takéto prítakanie na všetko vedie k pocitu straty vlastnej osobnosti. Aj keď sa people pleaser vo vnútri hnevá na iných, pretože nerobia to, čo by chcel on, alebo hovoria veci, s ktorými nesúhlasí, prevláda uňho strach, kvôli ktorému sa im nedokáže vzoprieť.

NAUČENÉ SPRÁVANIE

Korene tohto správania často siahajú do detstva. Dieťa sa učí, že pochvalu, prijatie alebo lásku získava najmä vtedy, keď spĺňa očakávania svojho okolia. Postupne si môže vytvoriť presvedčenie, že jeho hodnota závisí od spokojnosti druhých ľudí. Svoju úlohu zohrávajú aj skúsenosti s kritikou, odmietaním či konfliktnými vzťahmi. Človek si osvojí stratégiu: ak budem všetkým vyhovovať, budem v bezpečí a budú ma mať radi. Ak budem so všetkým súhlasiť, nevyvolám konflikt. Hoci sa mu táto stratégia zdá byť nápomocná, v skutočnosti vytvára u človeka vnútorné napätie.

PREJAVY PEOPLE PLEASINGU

Ľudia so sklonom k zavďačovaniu sa majú problém odmietnuť prosbu, často sa ospravedlňujú, vyhýbajú sa konfliktom a neradi vyjadrujú vlastný názor, ak by mohol vyvolať nesúhlas. Mnohokrát preberajú na seba viac povinností, než dokážu zvládnuť, a potreby druhých kladú pred svoje vlastné. Navonok môžu pôsobiť láskavo a ochotne, no vo vnútri často zápasia s únavou, frustráciou či pocitom, že ich nikto skutočne nepozná. Aj keď navonok hovoria ►

áno, vo vnútri sa môže hromadiť hnev voči iným ľuďom. Dlhodobé potláčanie vlastných potrieb môže viesť k vyčerpaniu, úzkosti, strate sebavedomia alebo k pocitu, že človek žije život podľa predstáv iných. Paradoxne, snaha vyhnúť sa konfliktom môže poškodzovať aj vzťahy, pretože nevyslovené sklamanie a nahromadená nespokojnosť sa časom dostanú na povrch.

AKO ZNOVU OBJAVIŤ SEBA SAMÉHO

Prvým krokom je uvedomiť si vlastné motivácie. Pomáham preto, že chcem, alebo preto, že sa bojím povedať nie? Dôležité je naučiť sa rozlišovať medzi láskavosťou a zavražďovaním sa. Zdravé vzťahy nepotrebujú neustále obete ani nepretržité pritakávanie. Potrebujú úprimnosť, vzájomný rešpekt a jasné hranice. Pred odpoveďou na prosbu si doprajme čas na rozmyslenie. Namiesto automatického „áno“ stačí povedať vetu: „Potrebujem si to premyslieť.“ Tak získame priestor vnímať svoje možnosti a potreby. Dalším dôležitým krokom je uvedomenie, že nejde o sebeckosť, pretože moje potreby majú rovnakú hodnotu, ako potreby iného človeka. Skvelým cvičením v bežnom rozhovore je povedať svoj názor, aj keď je v protiklade k tomu, čo hovoria ostatní. Vyšším levelom je, skúsiť požiadať o pomoc pre seba samého. People pleaseri sa väčšinou snažia nikoho nezaťažovať, pretože nechcú, aby si o nich mysleli, že sú neschopní. Podobne nesprávne myslenie je aj to, že ak niekoho sklameme, sme automaticky zlí ľudia. Zrelé vzťahy by mali uniesť aj rozdielne názory a primerané hranice. Napokon, nie sme zodpovední za spokojnosť všetkých ľudí okolo nás, ale za vernosť svojmu vlastnému svedomiu

ZUZANA KLUČÁROVÁ |
PSYCHOLOGIČKA

Pustovňa Carceri, Assisi, foto: Peter Lazor

Z FILIÁLKY TEPLIČKA

PREČO ĽUDIA PRESTÁVAJÚ CHODIŤ DO KOSTOLA?

Mnohí si v posledných rokoch všimli, že v kostoloch býva menej ľudí ako kedysi. Niektoré lavice zostávajú prázdne, menej mladých prichádza na sväte omše a niektorí, ktorí kedysi chodievali pravidelne, sa postupne vzdialili. Dôležitým faktorom bolo aj obdobie pandémie COVID-19. Počas pandémie boli kostoly na určitý čas zatvorené a veriaci sa nemohli zúčastňovať bohoslužieb osobne. Mnohí sledovali sväte omše prostredníctvom televízie alebo internetu. Hoci toto riešenie pomohlo zachovať duchovný život, niektorí si zvykli prežívať vieru doma a po skončení obmedzení sa už do kostola nevrátili. Pandémia tak u mnohých prerušila dlhoročný zvyk účasti na bohoslužbách.

ČO ROBIA ĽUDIA ZLE? ČO PREŽÍVAJÚ?

Dnešná doba je veľmi rýchla a náročná. Ľudia sú unavení, preťažení prácou, starosťami aj množstvom informácií. Mnohí riešia existenčné problémy, vzťahy, zdravie alebo samotu. Niektorí stratili vnútorný pokoj a prestali cítiť blízkosť Boha tak ako kedysi. A niekedy jednoducho prišli chvíle, keď sa viera stala vzdialenejšou. Sú aj ľudia, ktorí sa v Cirkvi niekedy sklamali. Možno ich zranili slová druhých, necítili prijatie alebo mali pocit, že do kostola už „nepatria“. Iní zas hovoria, že v kostole síce boli, ale nič ich osobne neoslovilo. Nedošli vždy zo zlomyseľnosti alebo nezájmu. Často odišli potichu.

Osobitne mladí ľudia veľmi citlivo vnímajú úprimnosť. Hľadajú miesto, kde môžu byť sami sebou a kde nájdu pochopenie. Ak majú pocit, že ich niekto hneď odsudzuje alebo nepočúva, ľahko sa vzdialia. Mladí ľudia dnes vyrastajú v rýchlo sa meniacom svete plnom technológií, sociálnych sietí a neustáleho prístupu k informáciám. Voľný čas trávia iným spôsobom ako predchádzajúce generácie. Nedel'a, ktorá bola kedysi

prirodzene spojená s účasťou na bohoslužbách, je dnes často vyhradená športovým aktivitám, brigádam, cestovaniu alebo oddychu. Kostol tak postupne stráca svoje tradičné miesto v každodennom živote mladých. Niekedy si možno myslíme, že riešením je viac napomínať alebo kritizovať svet okolo nás. No človek sa zriedka vráti tam, kde cíti iba výčitky. Oveľa viac dokáže osloviť láskavosť, záujem a obyčajné ľudské prijatie.

ČO S TÝM?

Cirkev bola vždy najsilnejšia tam, kde ľudia cítili živú vieru a spoločenstvo. Kde sa človek nebál prísť so svojimi slabosťami. Kde našiel niekoho, kto ho povzbudí alebo jednoducho prijme medzi seba. Niekedy stačí veľmi málo. Privítať nového človeka. Osloviť niekoho po omši. Zaujímať sa o osamelých či mladých. Menej sa pýtať, prečo niekto nechodí, a viac ukázať, že je vítaný. Dôležitý je aj osobný príklad. Ľudí často nepresvedčia veľké slová, ale pokojný a úprimný život veriaceho človeka. Keď vidia niekoho, kto napriek problémom nestratil dobro, pokoj či nádej, môže ich to osloviť viac než dlhé vysvetľovanie.

KAPUCÍNSKE OKIENKO

ZOSTALI SME SIROTAMI

KAPUCÍNI NA SLOVENSKU

Brat Eliáš otvára najdramatickejší list
františkánskych dejín slovami:

„Skôr než začnem hovoriť, vzdychám — a právom“ (ListE 2: FF 306).

Je 4. október 1226: František zomrel.

Eliáš, ktorý budoval baziliky a viedol Rád, sa ocitá v situácii,
keď musí oznámiť správu, ktorej sa všetci obávali.

A nehľadá silné slová ani lacné útechy:

„Zostali sme sirotami, bez otca“ (ListE 2: FF 306).

V tejto otvorene prejavenej krehkosti je niečo hlboko ľudské. Muž organizácie a rozhodovania teraz prosí bratov, aby plakali spolu s ním. Nebojí sa ukázať svoju zmätenosť. Nemá strach dovoliť, aby sa bolesť stala priestorom spoločensťva. V čase, akým je ten náš, keď ten, kto vedie, musí pôsobiť vždy pevne a neochvejne, môže byť jeho zraniteľnosť už sama osebe výzvou: aj v slabosti možno viesť, aj s chvením možno slúžiť.

Kým však bol František pre svojich prvých bratov? Eliáš to vyjadruje obrazom, ktorý dodnes zraňuje i utešuje: bol „svetlom poslaným od pravého Svetla“ (ListE 2: FF 306). Svetlom poludnia, bez tieňov. Nie preto, že by bol bez slabostí, ale preto, že ním úplne prenikal Nieкто iný. František žiaril preto, lebo sa mu počas dní svojho života podarilo stať sa priezračnosťou. Naučil sa nič si nenechávať pre seba.

V srdci listu sa nachádza zjavenie, ktoré nikto neočakával. „Keď som toto povedal, oznamujem vám veľkú radosť“ (ListE 5: FF 309), píše Eliáš. František niesol stigmy. Dva roky v tichosti uchovával Kristove rany. Nie zo strachu, ale z duchov-

nej diskretnosti. Nechcel, aby sa pozeralo na neho; chcel, aby sa skrze neho pozeralo ďalej. Rany neboli trofejou, ale príliš posvätnou intimitou na to, aby boli vystavované.

Eliáš rozpráva aj o tom, že toto vyčerpané telo — poznačené pokáním, chorobami a pôstami — sa v smrti stalo nádherným: tvár bola jasná a údy pružné ako u dieťaťa. Je to veľkonočné tajomstvo zjavené v tele človeka: čo život spotreboval, smrť navracia do jeho pôvodnej podoby. František zomiera ako syn a vracia sa ako syn vo svojej najpravdivejšej kráske.

A predsa Eliáš nechce, aby sa smútok stal zúfalstvom. „Boh, otec sirôt, nás poteší,“ (ListE 4: FF 308) píše. Existuje plač, ktorý očisťuje, a plač, ktorý ochromuje. Ten, ktorý sa rodí z lásky, je pravdivý; ten, ktorý verí, že všetko je stratené, je klamárom. „A ak plačete, bratia, plačte nad sebou samými,“ (ListE 4: FF 308) hovorí Eliáš. Pretože my, uprostred života, sme ešte v smrti; František však prešiel do života.

Napokon list zanecháva jednoduchú, no rozhodujúcu úlohu: modliť sa. A zveriť sa veľkému hrnčiarovi, aby tvaroval nové hlinené

nádoby. František bol malou krehkou nádobou, a predsa schopnou niesť živú vodu. Jeho smrťou sa nádoba jeho obdivuhodného človečenstva rozbila, no hrnčiar môže vytvoriť ďalšie. Nie kópie, nie náhrady, ale nové podoby, cez ktoré môže pravé Svetlo znovu prenikať a formovať postavy nového človečenstva.

Osemsto rokov neskôr list brata Eliáša stále prehovára. Pripomína nám, že stratou treba prejsť, nie sa jej vyhnúť. Že svetlo prechádza cez priezračnosť. Že najposvätnéjšie veci sa uchovávajú v tichu. Že smrť nie je koncom. A že aj my sme povolaní nechať sa formovať bez strachu stať sa poddajnou hlinou v Božích rukách.

František zomrel, no jeho svetlo naďalej žiari, pretože v skutočnosti nikdy nebolo jeho: bolo to Božie svetlo, ktoré cez neho prenikalo a osvecovalo svet. Otázka, ktorá dnes zaznieva aj nám, je jednoduchá: chceme sa aj my stať hlinenými nádobami v rukách Najvyššieho? Chceme sa nechať naplniť a premieňať, aby skrze nás mohla živá voda prísť k tým, ktorí sú smädní?

Brat Eliáš začínal vzdychom vychádzajúcim zo srdca, no jeho list sa končí nádejou. Aj my sme v tomto výročí smrti svätého Františka povolaní k tomuto prechodu: od plaču k dôvere, od straty k príslubu. Evanjelium nie je niečo, čo treba iba uchovávať, ale živé Slovo, ktoré si žiada priestor v našom živote.

BR. ROBERTO PASOLINI, OFMCAP
KAZATEĽ PÁPEŽSKÉHO DOMU
*preklad článku uverejneného v časopise San
Francesco Vive 02/26*

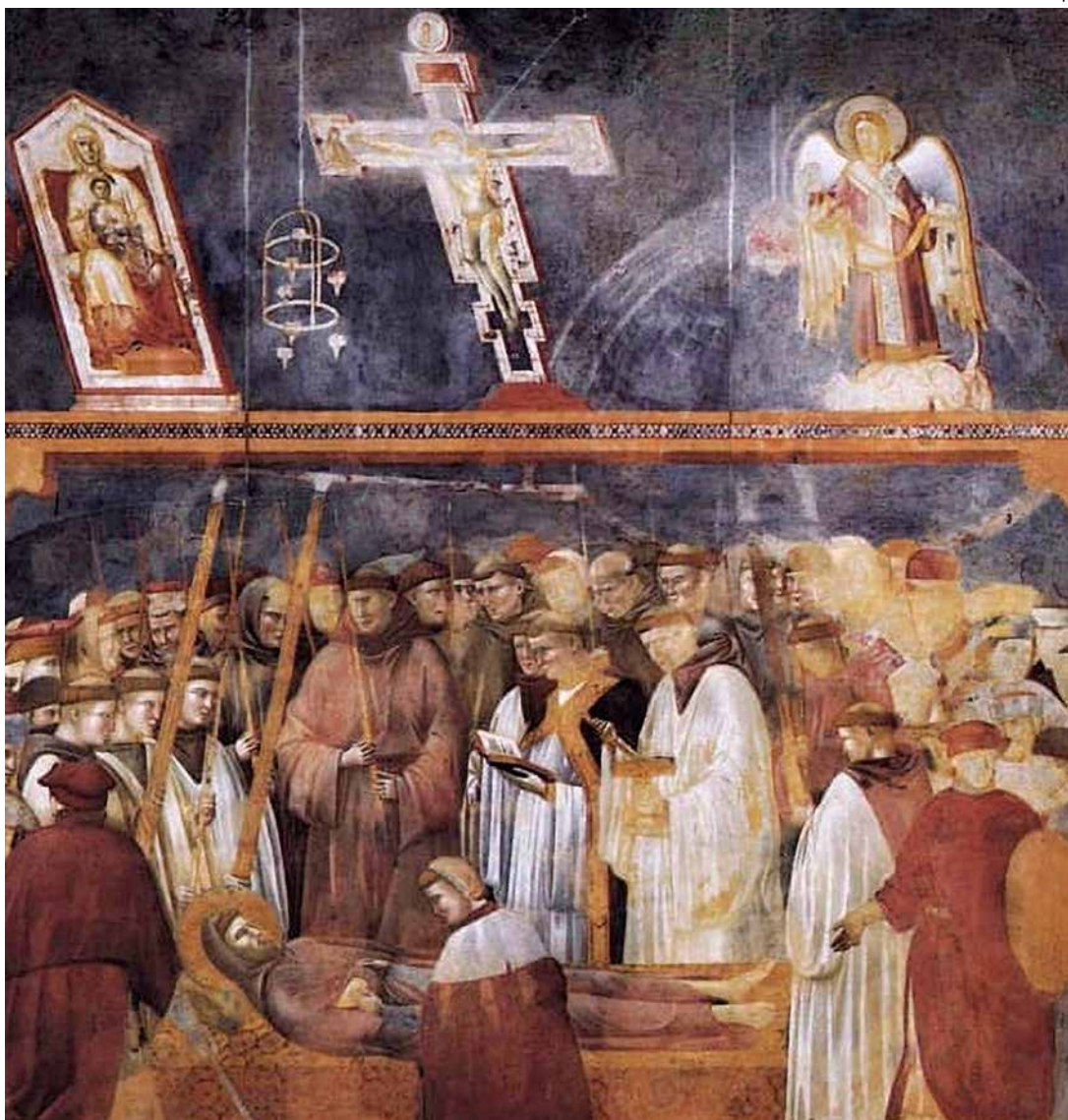
PREČO ĽUDIA PRESTÁVAJÚ CHODIŤ DO KOSTOLA

*pokračovanie
zo strany 3*

VIERA JE CESTA!

Každý človek na nej prechádza rôznymi obdobiami. Niektorí je Bohu veľmi blízko, iní práve hľadá alebo zápasí. Preto je dobré mať trpezlivosť a nezatvárať pred nikým dvere. Možno nie všetkých dokážeme priviesť späť do kostola. Ale každý z nás môže prispieť k tomu, aby Cirkev bola miestom, kde človek nájde pokoj, prijatie a nádej. A práve to dnes mnohí ľudia hľadajú viac než čokoľvek iné.

IVANA HOLEČKOVÁ |

„Svätý Jeroným overuje stigmy na tele svätého Františka“ Giotto di Bondone, 1300
(zdroj: <https://www.artchive.com/artwork/st-jerome-checking-the-stigmata-on-the-body-of-st-francis-giotto-1300/>)

OLTÁRIKY

MARKUŠOVCE

AUGUSTINIÁNSKE OKIENKO

SVÄTÝ MIKULÁŠ Z TOLENTÍNA

PATRÓN SVÄTÝCH DUŠÍ, OCHRANCA DUŠÍ V OČISTCI

Mikuláš sa narodil v roku 1245 v San Angelo v Taliansku v kraji Ancona.

Rodičia boli majetní a zbožní mešťania. Trápila ich však jedna bolesť – nemali deti. Vrúčne sa modlili, vykonal si púť k hrobu sv. Mikuláša do mesta Bari. Po čase ich Pán Boh vyslyšal a manželom sa narodil syn, ktorému dali meno Mikuláš. V deň jeho narodenia sa mala objaviť na oblohe kométa, preto býva Mikuláš vyobrazený so žiariacou hviezdou na prsiach alebo pri hlave. Mikuláš sa rád modlieval. Keď mu matka ako sedemročnému rozprávala o jeho patrónovi sv. Mikulášovi, začal sa modliť ešte viac, dokonca sa postil o chlebe a vode. Mal rád chudobných, rozdal im všetko, čo mal. Veľa čítal duchovné knihy. V škole bol veľmi nadaný a usilovný. Keď si ho všimol biskup, ponúkol mu – podľa vtedajšieho zvyku – miesto kanonika.

Po čase prišiel do mesta kázať pustovník z rehole bosých augustiniánov. Mikuláša jeho horlivé kázne nadchli. Zanechal miesto kanonika a vstúpil do tolentínskeho kláštora bosých augustiniánov. Mal vtedy štrnásť rokov. V kláštore žil veľmi prísne. Zapieral sa, jedával

veľmi málo, vykonával najťažšie práce. Sám prior mu kázal, aby sa v prejavoch pôstu miernil. Keď mal Mikuláš osemnásť rokov, zložil prvé sľuby. Ďalej študoval a o niekoľko rokov neskôr, v roku 1269, bol vysvätený za kňaza. Aj potom pokračoval v prísnom živote. Často strávil aj celú noc v modlitbe. Provinciál ho z času na čas prekladal do iných kláštorov, aby svojím príkladom povzbudil aj ostatných mníchov k horlivému životu. To však ešte viac oslabovalo Mikuláša. V roku 1275 sa definitívne usadil v Tolentíne a tam pôsobil tridsať rokov. Kázal, robil pokánie, napomínal, rozdával almužnu. Jeho kázne boli známe svojou jednoduchosťou, no zároveň silou a mnohých priťahovali späť k viere. Zomrel 10. septembra 1305. Pochovali ho v Tolentíne v kláštornej kostole. V roku 1345 boli jeho pozostatky vykopané a telo nájdené neporušené. Jeho telo bolo verejne vystavené a rozhodlo sa, že jeho ruky budú amputované, aby slúžili ako relikvie. Hovorí sa, že v momente amputácie svätcove ruky silno krvácali, akoby boli oddelené od živého človeka. Sto rokov po tejto udalosti sa stal ďalší zázrak s jeho pozostatkami: relikviáre s jeho rukami boli otvorené a zistilo sa, že sú v perfektnom stave a stále je v nich krv. Za svätého bol vyhlásený roku 1446 pápežom Eugenom IV.

Svätému Mikulášovi z Tolentína sa pripisuje viac ako 300 zázrakov, a to počas jeho života aj posmrtné. Hovorí

sa, že vykonal nespočetné množstvo uzdravení, nakrmil hladných a dokonca kriesil mŕtvych. Keď to urobil z Božej milosti, požiadal tých, ktorí boli jeho svedkami, aby si to nechali pre seba a nehovorili o tom: „Vďaka Bohu, nie mne,“ povedal.

Bol obzvlášť známy svojou intenzívnou oddanosťou dušiam v očistci. Mikuláš vedel, že tí, ktorí zomrú bez očistenia svojich hriechov, nemôžu vstúpiť do neba, a preto potrebujú pomoc a solidaritu tých, ktorí sa za nich ešte môžu modliť a prihovárať v tomto živote. Malo to byť akési jeho poslanie: zachrániť duše z očistca. Nie je náhodou, ho ľudia po jeho smrti začali nazývať „*patrónom svätých duší*“ alebo „*ochrancom duší v očistci*“. Podľa legendy spal Mikuláš jednu noc vo svojej cele, keď počul hlas jedného zo svojich nedávno zosnulých spolubratov. Brat Mikulášovi povedal, že je v očistci, a požiadal ho, aby slávil Eucharistiu za neho a ostatné duše, ktoré tam boli, aby ich milosrdenstvo Krista oslobodilo. Po tom, čo Mikuláš slúžil omšu

sedem dní na tento účel, brat k nemu opäť prehovoril, tentoraz mu poďakoval a uistil ho, že mnohé duše, vrátane jeho vlastnej, sú teraz s Bohom.

Svätý Mikuláš z Tolentína musel znášať bolesť a ťažkosť. Mních trpel silnými bolesťami brucha niekoľko rokov. Jedného dňa, keď bol vážne chorý, sa mu zjavila Panna Mária a povedala mu, aby si vzal kúsok chleba, namočil ho vo vode a zjedol, a že ak to bude poslušne robiť, vyzdravie. Boh uzdravil svätého Mikuláša vďaka zásahu Panny Márie. Na základe týchto skúseností začal svätec žehnať kúsky chleba a dávať ich chorým. Vďaka tomuto jednoduchému gestu sa mnohí uzdravili. Dodnes sa veriacim, najmä chorým a trpiacim, rozdeľujú na sviatok svätého Mikuláša (10. septembra) malé, požehnané bochníky, známe ako „*mikulášsky chlieb*“, ako symbol jeho súcitu a pripomienka jeho starostlivosti o núdzných.

Sv. Jordán Saský o ňom hovorí: „*Pre smutných bol radosťou, pokojom pre rozdelených, odpočinkom pre unavených, pomocou pre chudobných, väzňov a chorých. Prežíval veľký súcit s hriešnikmi, modlil sa, postil, slúžil omše a plakal pred Bohom pre mnohých, ktorých spovedal, aby boli vyslobodení z temnot hriechu.*“

BARBORA ZAREMSKÁ |

ZDROJE: www.aug.sk, www.zachej.cz, www.cirkev.cz,
www.zivotopisysvatych.sk

MODLITBA K SV. MIKULÁŠOVI Z TOLENTÍNA:

Bože, ktorý si posilnil svätého Mikuláša z Tolentína svojou milosťou, aby vytrval v živote modlitby, pôstu a neúnavnej služby, daj nám silu nasledovať jeho príklad v našom každodennom živote. Pomôž nám byť pozornými k potrebám ľudí okolo nás a pristupovať ku každému dňu so srdcom otvoreným tvojmu vedeniu. Skrze Krista, nášho Pána.

Amen.

PRE DETI

TEŠÍME SA NA LETO!

Ubudli školské povinnosti a máme voľný čas, ktorý chceme čo najlepšie využiť. Tu vám zrejme víria myšlienky, čo všetko radi robíte, ale možno i to, na čo nemáte náladu. Radi sa hýbete? Ak áno, ste na správnom móde. Pohybovými aktivitami rozvíjate trpezlivosť, sebaovládanie, rozhodovanie, tiež kamarátske vzťahy. Pravidelný pohyb prináša nielen radosť z hry, lepšiu náladu, ale aj zdravší vývin tela i mysle, lepší spánok, pomáha vám sústrediť sa. Radosťná správa – fyzická aktivita je rovnako dôležitá ako učenie! Tak prečo sa nerozhýbať?

ZAZNAČTE SI, KTORÉ AKTIVITY REALIZUJETE NAJRADŠE:

Jazda na kolobežke alebo bicykli

Skákanie na trampolíne

Prechádzky a výlety do prírody

Beh

Tanec

Cvičenie

Plávanie

Loptové hry

Gymnastika

Budte vytrvalí a nevzdávajte sa! Viete všetky výhody pohybových aktivít, tak si ich vychutnajte naplno. Ponúkame zopár tipov na spestrenie:

Urobte si z pohybu zábavu – tancujte, skáčte cez švihadlo, zahrajte sa na schovávačku.

Zapojte celú rodinu – spoločné prechádzky či bicyklovanie sú skvelé aj pre vašich rodičov.

Podporte prirodzený pohyb – chodievajte pešo alebo sa hrajte vonku.

Obmedzte čas pri obrazovkách – Menej času pri mobile či tablete znamená viac času na pohyb.

Budte vzorom iným – ak kamaráti vidia, že sa veľa hýbete, budú vás nasledovať.

VYRIEŠ ŠIFROVAČKU:

Symbol	Písmeno
●	A
★	D
▲	E
■	CH
◆	L
♥	O
+	R
☀	T
◆	V
◆	Z
◆	Ý
○	U
★	M

TAJNIČKA

ADRIANA LAZOROVÁ |

PRE RODIČOV

DOBRÚ CHUŤ

Dôležitou súčasťou etikety je i stolovanie, no na niektoré pravidlá zabúdame aj my dospelí.

Učiť deti pravidlám etikety treba trpezlivo a je to boj na dlhé trate. Učte ich primerane ich veku. Ak už vaše dieťa dokáže sedieť pri stole s rodičmi, naučte ho týmito pravidlami:

- Pri jedle sa nepozerať televízia a nehľadí sa do tabletu či mobilu. My sme síce boli vychovávaní, že pri stole sa nerozpráva, no nie je práve spoločný obed vynikajúcou príležitosťou na zdieľanie pocitov, zážitkov a chuti z jedla?
- S jedlom čakáme, až kým začne jesť hostiteľka, zväčša mamička, stará mama alebo iná žena, ktorá pripravuje obed. Ideálne by mali deti aj manžel odísť od stola, až keď odíde hostiteľka. Toto druhé pravidlo si môžeme doma prispôbiť, no ak váš drobček odmieta jedlo a píše, že nechce jesť, dajte mu jasný časový limit, do kedy bude jedlo pred ním. A ak sa nenaje, tak bude musieť počkať až do ďalšieho plánovaného jedla hladné.
- Dezert/maškrty/snack deti milujú, ale aj rady zneužívajú. Kto by jedol večeru, keď sa počas dňa naje sladkosť, tyčinek a chrumiek? Dezert voľme ideálne zdravý a servírujme ho každý deň v rovnakom čase.
- Sústa sa nezapíjajú! V našej spoločnosti sme zvyknutí servírovať s jedlom aj nápoj. V rámci etikety je to v poriadku, no ak chceme, aby drobček spal, čo má naložené na tanieri, dbajme na to, aby posledný nápoj pil pol hodinu až hodinu pred jedlom a tiež pol hodinu až hodinu po jedle.
- Lakte na stôl nepatria.

- Na očistenie tváre a rúk používame obrúsky. Buď papierové alebo ekologickjšie plátenné. Na ochranu oblečenia používajme obrúsok aj na nohy.
- Naučme deti používať lyžicu, vidličku aj nožik. Nechajme ho prestrieť pred obedom, takto sa naučí, kam príbor patrí. Zároveň bude cítiť, že je súčasťou tohto úžasného ceremoniálu. Tiež ho naučme, ako správne príbor odložiť po dojedení. Pamätajme si, čím viac budeme dieťa do prípravy jedla zapájať, tým viac sa z toho bude tešiť a pravidlá správneho stolovania si ľahko zapamätá.
- Polievka sa z taniera nepije! Tanier sa neolizuje! Ak to

dieťa robí doma, spraví to i v reštaurácii a to už nebude príjemné.

- Aj dieťa má na stole kvalitný tanier. S deťmi sú síce plastové tanieriky a lyžičky bezpečnejšie, no ak už sedia pri stole s dospelými, mali by tiež jesť z porcelánu a používať kovový príbor. Dieťa nechajme pomáhať aj pri odnášaní zo stola a pri utieraní riadu. Čoraz častejšie ani deti v predškolskej triede alebo v škole nevedia, ako natrieť a obložiť chlieb, a pritom by to zvládli už dvojročne, ak by im to rodičia ukázali a dovolili. Učme svojho drobca samostatnosti už od mala, využije to aj v dospelosti.

ADRIANA LAZOROVÁ |

spracované podľa: <https://www.mackoviahracky.sk/blog/etiketa-deti/>, Pamela Druckermanová – A dost!
Francúzske deti nevystrajajú pri jedle

REPORTÁŽ

BODKA PRED PRÁZDNINAMI

Saleziáni alebo aj iní, ktorí majú na starosti animovanie aktivít pre deti či mládež, usporadúvajú na záver letných prázdnin aktivitu „Bodka za prázdninami“.

My – duchovní pastieri – však veľmi silno prežívame „bodka pred prázdninami“, keď ju čítame v menovacích dekrétach od diecézneho biskupa skrze tieto slová: „Týmto mením Vaše pôsobisko vo vinici Pánovej a v zmysle... Vám pridelujem miesto...“

Hoci sú takéto zmeny („bodky“) prirodzenou súčasťou života kňaza, odchod od spoločenstva, s ktorým človek prežil kus svojej životnej cesty, nikdy nie je ľahký.

Pri pohľade späť cítim predovšetkým veľkú vďačnosť. Ďakujem Bohu za čas, ktorý som mohol stráviť medzi vami. Ďakujem za všetky spoločné slávenia svätých omší, za modlitby, rozhovory, dni farnosti, stretnutia i za každodenné prejavy viery, ktoré boli povzbudením aj pre mňa samotného. Ďakujem za prijatie, dôveru, ochotu pomáhať a za všetko dobro, ktoré sa v našej farnosti podarilo uskutočniť.

Osobitne ďakujem všetkým, ktorí svojím časom, prácou a modlitbou budujú živé farské spoločenstvo a sú tak veľkým príkladom. Mnohé veci zostávajú skryté ľudským očiam, no Boh vidí každú obeť a každé srdce otvorené službe.

Prosím vás aj o odpustenie, ak som niekomu nevedomky ublížil, pretože nikto z nás nie je dokonalý a všetci sa učíme kráčať cestou evanjelia. Verím, že to, čo bolo dobré, zostane v našich srdciach ako vzácna spomienka a na zlé sa zabudne.

Do budúcnosti vám prajem, aby farnosť Markušovce zostala miestom živej viery, nádeje a lásky. Nech sa vo vašich rodinách upevňuje vzájomná úcta, porozumenie a pokoj. Nech nikdy nestratíte odvahy dôverovať Bohu ani v náročných chvíľach života. Prajem vám, aby ste zostali jednotní, ochotní navzájom si pomáhať a spoločne vytvárať spoločenstvo, v ktorom sa každý človek cíti prijatý a milovaný.

Zostávate v mojich modlitbách. Budem si vás niest vo svojom srdci a s vďačnosťou spomínať na všetko, čo sme spolu prežili.

Nech vás Boh bohato žehná, ochraňuje a naplňa svojím pokojom.

S úctou a vďačnosťou – Pokoj a Dobro všetkým

VLADIMÍR FEDOREK |
FARSKÝ VIKÁR

Foto: Peter Lazor

Milan Rúfus

AKO BOLO NA POČIATKU

Ako bolo na počiatku,
nech je i tak s nami.
Aby deti otcov mali,
aby mali mamy.

Ako bolo na počiatku,
aj my nech tak máme.
Aby bola Božia matka
v každej ľudskej mame.

To, čo bolo na počiatku,
daj nám, dobré nebe.
Aby každý ľudský otec
nosil Otca v sebe.

Opatruj v deň svojho sviatku,
Bože, tento plameň.
Ako bolo na počiatku,
nech je navždy. Amen.

(Výber: BARBORA CHOVANCOVÁ)

Z FILIÁLKY LIESKOVANY

POKLADY Z MINULOSTI

KRONIKA OBCE LIESKOVANY – ROK 1933

Prinášame vám zopár úryvkov z kroniky, ktorá sa zachovala v Lieskovanoch a jej obsah vás určite zaujme. Kronika sa v 30. rokoch písala ručne, často veľmi úhladným písmom. Obec oficiálne poverila učiteľa, kňaza alebo miestneho notára vedením kroniky. Zapisovali sa udalosti ako počasie, úroda, politické zmeny, školstvo a cirkevný život. A presne to sa nachádza v Pamätnej knihe obce Lieskovany – rok 1933.

KRONIKÁR O SEBE

Uznesením obecného zastupiteľstva bol som ja, Matej Vojtáš, správca školy v Lieskovanoch, ustanovený prvým kronikárom tunajšej obce. Tejto funkcie ujal som sa v roku 1933.

Nie som tunajším rodákom, ale bývam tu už dva roky. Narodil som sa v roku 1904 na Šarpanci pri Spišskej Belej a po skončení učiteľského ústavu v Spišskej Novej Vsi bol som zvolený za správcu učiteľa v Toporci, kde som účinkoval 8 rokov. V Lieskovanoch dňa 1. septembra 1931 som bol zvolený za tunajšieho prvého správcu školy ako prvý učiteľ školy.

NOVÁ ŠKOLA A KAPLNKA

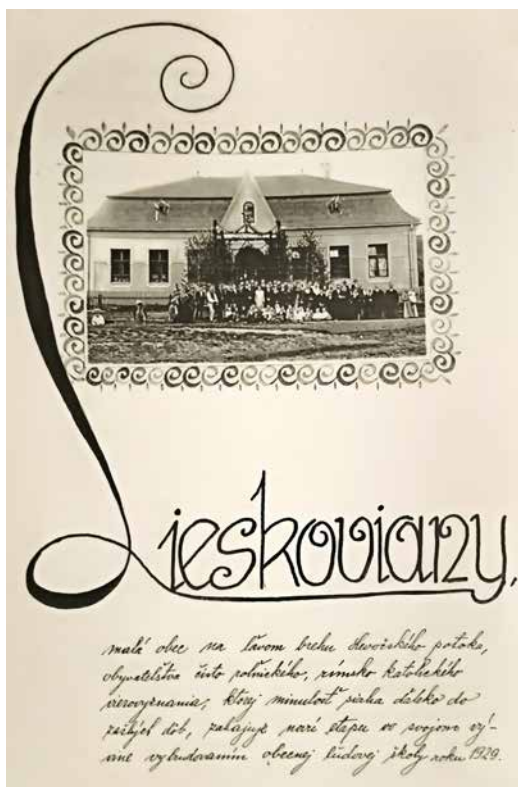
Rok 1928 znamená pre Lieskovany mnoho. V tom roku totiž počali stavať školskú budovu.

30. augusta 1931 je slávnostná posviacka novej školy. Po posviacke bol usporiadaný tunajším občanom banket a večer miestna mládež pod vedením študujúcich J. Kozáka, M. Kľučára, K. Krotkého, M. Kapustu a J. Kapustu predstavila divadelný kúsok: „Svätojanská noc.“

Ako to už pri takej veci býva, povstali aj pri tejto stavbe rozličné svady, najmä skrz kaplicu. Celá vec s kaplnkou sa má takto:

Zomrelá obyvateľka obce poručila svoj podiel na ciele náboženské. Jej matka rozhodla sa, že dá zhotoviť oltár a ten venuje lieskovanskej kaplnke. Keďže tej ešte nebolo, vhodná bola myšlienka použiť na ten cieľ druhú učebnú sieň v školskej budove. Myšlienku hneď uskutočnili. Objednali oltár u sochára Repčíka v Spišskej Novej Vsi. Pred započatím celej akcie sme boli na biskupskom úrade, kde mi pán biskup Vojtaššák vec ústne povolil.

Medzitým sa počali zjavovať rozličné prekážky. Budova sa predala politicky obci. Bolo potrebné vybaviť

povolenie, že táto miestnosť sa dáva na ciele náboženské. Nie všetci obyvatelia s tým súhlasili.

Medzitým d. p. Puhalla, markušovský farár onemocnel a po dlšej zákernej nemoci zomrel.

Celá záležitosť sa teraz dostala do rúk d. p. Pajdušáka, dekana-farára v Smižanoch a tento dňa 15. augusta 1932 posvätil kaplnku a oddaná bola k verejnému používaniu. I nemalá radosť opanovala priaznivcov kaplnky, že šťastne vec dohotovili.

VALNÉ ZHROMAŽDENIE CIRKEVNEJ OBCE

Dňa 17. apríla 1933 bolo zvolané valné zhromaždenie cirkevnej obce s cieľom ustálenia dôchodkov markušovskému farárovi a odlúčenie lieskovanského kantorstva od markušovského. Zhromaždenie predsedal Michal Štoffko, odorínsky farár, prítomní boli Ján Kolčák, markušovský administrátor, Jozef

Vartovník, kantor-učiteľ markušovský. Občania sa okrem toho uzniesli dať vhodný pozemok pre hrobitov, lebo bez neho nebolo by bývalo možno oddeliť obec Lieskovany cirkevne ako riadnu filiálku.

V tomto roku 19. apríla boli zasadené okolo školy lipy.

IVANA PAČNÁROVÁ |

*Pôvodný zápis Mateja Vojtáša,
kronikára, učiteľa v Lieskovanych,
bez gramatickej korektúry)*

INFORMÁTOR

MARKUŠOVCE

- V predvečer sviatku nášho spolupátróna svätého Jána Nepomuckého 15. mája 2026 sa pri kaplnke už tradične konala pobožnosť a následne pokračovala svätá omša vo farskom kostole. Sv. Ján Nepomucký je v našich končinách obľúbeným a uctievaným svätcom, ktorý sa verne pridŕžal Ježišovho učenia a potvrdil to mučeníckou smrťou.
- V nedeľu 17. mája 2026 sa vo farskom kostole konala milá slávnosť prvého svätého prijímania. Z rúk otca Štefana Saloku prvýkrát do svojho srdiečka prijalo Pána Ježiša šesť detí. Na tento veľký deň v ich živote

ich pripravovali a slávnosťou sprevádzali Marianna Zmudová, Veronika Zumerlingová a Natália Adamcová. Prajeme im, aby ich Pán Ježiš sprevádzal celým životom a viera im pomáhala prekonávať jeho úskalía.

- Na sviatok Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi 4. júna 2026 sa uskutočnila tradičná slávnosť. Oltáriky pripravila 3. a 4. ruža pod vedením Anny Sukeníkovej a Márie Grečkovej v priestoroch kostolného dvora. Verejná procesia je deklaráciou našej viery, ktorá má byť viditeľná v našom každodennom živote.

MONIKA HAMRÁKOVÁ |

LIESKOVANY

BEHOM, KROKOM NA LEVOČSKÚ HORU

9. ROČNÍK BENEFIČNÉHO PODUJATIA

V sobotu 23. mája 2026 sa uskutočnila benefičná akcia, ktorú už po deviatykrát organizuje občianske združenie Orišky v spolupráci s Dobrovoľným hasičským zborom Lieskovany.

Tento krásny projekt sa každý rok dostáva do povedomia nielen športovcov, ale aj ľudí, ktorí tužia po stretnutí. Na 22 km trati sa stretlo spolu 80 bežcov/chodcov, každý v obťažnosti, na akú si trúfol. Na únavu všetci zabudli pri spoločnej svätej omši, za odslúženie ktorej ďakujeme nášmu farskému vikárovi Vladimírovi Fedorekovi.

Tohtoročné dobrovoľné štartovné sme venovali Danielke, ktorá to potrebuje, aby mohla napredovať.

Veľká vďaka patri všetkým zúčastneným, Zboríku z Lieskovian, ale hlavne Pánu Bohu za nádherné počasie a Panne Márii za ochranu. Veríme, že budúcoročný 10. ročník sa znovu stretneme a podporíme niekoho, kto to bude potrebovať.

MARCELA KAPUSTOVÁ |

Foto: archív Marcely Kapustovej

INFORMÁTOR

TEPLIČKA

- Obrady veľkonočných sviatkov v Tepličke striedavo vysluhovali naši kňazi Štefan Saloka, Vladimír Fedorek, a aj kapucín Michal Varga. Pašie spievali Oliver Siksa a organisti Lucia Hamráková a Tomáš Korfant. Konali sa ako tradične, na Zelený štvrtok obrad umývania nôh 12 mužom z obce, na Veľký piatok krížová cesta na kalvárii a v sobotu na Veľkonočnú vigíliu slávnostný sprievod okolo kostola.
- 26. februára 2026 bola odoslaná žiadosť z farnosti Markušovce na Krajský pamiatkový úrad v Košiciach (KPÚ), ohľadom obnovy národnej kultúrnej pamiatky Kostola Narodenia Panny Márie v Tepličke, a to zmeny súčasného vykurovania kostola a obnovu poškodeného ohradového múru okolo kostola v Tepličke. KPÚ v odpovedi z 9. apríla 2026 uviedol, že zmena vykurovacieho systému formou tepelných čerpadiel je neprípustná a súhlasi s obnovou murovaného ohradového múru okolo kostola za dodržania podmienok – projektovej dokumentácie, statického posudku a návrhu sanácie.
- V piatok 1. mája 2026 veriaci z našej farnosti spolu z veriacimi z Odorína boli na 19. púti Rádia Lumen v Krakove.
- Na sv. Floriána v pondelok 4. mája 2026 sa konala v kostole svätá omša za členov Dobrovoľného hasičského zboru v Tepličke.
- V utorok 12. mája 2026 na zasadnutí ekonomickej rady farnosti a filiálok sa dohodlo, že na výmene okien, vykurovacieho kotla a garážových brán sa bude podieľať každá obec finančnou čiastkou podľa počtu obyvateľov. Filiálka Teplička prispela sumou 7000 €.
- Nedeľa 31. mája 2026 bol vzácny deň hlavne pre 11 detí z Tepličky, ktoré v rámci slávnosti prvého svätého prijímania v kostole prvýkrát prijali do svojich srdiečok Pána Ježiša. Prvoprijímajúce deti pripravovali farský vikár Vladimír Fedorek a Diana Murdžáková so Žofiou Zekuciovou.
- 4. júna 2026 ako tradične na sviatok Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi konala po sv. omši eucharistická procesia okolo „oltárikoch“, ktoré i tohto roku pripravili ochotní veriaci i žienky z komunitného centra, za čo im patrí poďakovanie. Rovnako ďakujeme hasičom, oblečeným v slávnostných uniformách, za nosenie zástav i baldachýnu.

JOZEF SENDREJ |

VYDÁVA

Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce

Zodpovedná redaktorka:
Mgr. Monika Hodnická

Redaktori:
Mgr. Adriana Lazorová
Peter Lazor
Mária Koňaková
Mgr. Jozef Sendrej
Mgr. Barbora Chovancová
Mgr. Zuzana
Klučárová, PhD.

Sadzba a grafická úprava:
Dana Košková

Technické spracovanie:
Tlačiareň Kežmarok

Jazyková úprava:
Mgr. Barbora Chovancová

Odborný konzultant:
Mgr. Štefan Saloka

Imprimatur:
prof. ThDr. František
Tondra, spišský
diecézny biskup

BÚ 16. 2. 1999,
č. prot. 113/99.
Registrované OÚ,
odbor školstva a kultúry
v Spišskej Novej Vsi,
reg. č. 2/99.

Náklad 600 kusov.

Adresa redakcie:
Rímskokatolícka cirkev,
farnosť Markušovce,
Michalská 52,
053 21 Markušovce

Kontakty:
www.pokojadobro.sk
f www.facebook.com/
Pokojadobromarkušovce

Redakcia si vyhradzuje
právo upravovať
príspevky.

Nevyžiadané rukopisy
nevraciam.

NEPREDAJNÉ.

Časopis vyšiel aj s podporou
obce Markušovce.

Púť do Krakova, foto: archív Jany Zekuciovej

PRVÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE

TEPLIČKA 31. MÁJ 2026

Deti pripravovali farský vikár Vladimír Fedorek
a dievčatá Diana Murdžáková a Žofia Zekuciová.

Zoznam detí: Tereza Palová, Maximilián Hudran, Teo Dvorský,
Sára Dvorská, Nela Gondová, Natanael Gregorovič,
Veronika Horváthová, Ján Horváth, Zuzana Horváthová,
Dominik Horváth, Slávka Horváthová.

MARKUŠOVCE 17. MÁJ 2026

Deti pripravovali
farský vikár,
Natália Adamcová
a Veronika
Zummerlingová.

Zoznam detí:

Annamária Šteinerová
Nellie Macejová
Sára Kuseinová
Sofia Skočná
Anna Zummerová
Jakub Zummerling

Foto: Jaroslav Červinka Teplička, Pavol Zmuda Markušovce